

طرح مسئله، توسعه، اجرا و ارزشیابی:
 ناهید اسماعیلی، معلم پژوهنده، دبستان
 پیروان زینب (س)، منطقه ۱۱، شهر تهران
 رابط، مصاحبه گر و مستندساز:
 عاطفه انتظاری
 فرزند خانم اسماعیلی

املاء

این مطالب را در استقبال از پیشنهاد سرکار خانم انتظاری همکار هنرمندان نوشتیم... مادرم همکار شماست، در یکی از دبستان‌های منطقه ۱۱ شهر تهران، ادبیات فارسی تدریس می‌کند، علاقمند است تجربه خودش را با همکاران خود در میان بگذارد.

این نشریه متعلق به همه فرهنگستانی است که می‌نویسند یا می‌خوانند بنویسند، یا قبلاً نوشته‌اند به دنبال جایی برای انتشار آن هستند. هر کسی در آن بنویسد بر ما منت گذاشته، برای نوشتن در این نشریه به فکر دریافت امتیاز یا سهم بندی مطالب دیگران نباشید، خودتان مستقلاً تجربه کنید، خیلی راحت بنویسید. آنچه می‌نویسید مربوط به تجارب ناب آموزشی و پرورشی، مدرسه و کلاس خودتان باشد. ببینید! به همین سادگی مطالب زیادی درباره «املا» نوشته شد. شما می‌توانید در نقد این مطالب، نظر خودتان را بنویسید، چیزی را تأیید یا رد کنید. در یک نشریه تخصصی که برای شما منتشر می‌شود چرا نباید شما بنویسید! لطفاً ادامه این گزارش را در بخش منابع آموزشی بن آزاد دنبال کنید.

شما هم می‌توانید، تجربه‌های خودتان را برای ما ارسال کنید، ما تلاش خواهیم کرد که منابع آموزشی بخش بن آزادمان را به مرور با مشارکت شما تأمین کنیم.

لطفاً در ارتباط با تجربه خود در موضوع املاء و چگونگی اجرای آن توضیح بفرمایید.

من در فکر راه حلی بهتر شدن املا نویسی دانش آموزان بودم که این طرح توسط یکی از همکارانم پیشنهاد شد و برایم بسیار جالب بود. در ابتدا برای اجرای آن مردد بودم که آیا اصلاً این طرح قابل اجرا هست یا نه! ولی در حال حاضر از اجرای آن احساس رضایت می‌کنم.

ابتدا طرح را برای دانش آموزان توضیح دادم تا بچه‌ها با کلیات طرح آشنایی پیدا کنند. سپس روش تصحیح املا و موارد آن را روی تخته نوشتیم. تا دانش آموزان بدانند در صورت داشتن غلط در املا، چطور آن را تصحیح می‌کنند.

در روز اجرای طرح دانش آموزان را به ۵ گروه ۶ نفره تقسیم کردم. به هر گروه یک کتاب داستان دادم که از نظر حجم و محتوا در سطح کلاس سوم باشد. در هر گروه یک نفر به عنوان سرگروه انتخاب شد. آنوقت هر سرگروه، کل داستان را به مدت ۱۰ دقیقه برای گروه خواند، تا بچه‌ها کمی با متن داستان آشنا شوند.

سپس کتاب داستان‌ها جمع‌آوری شد و نماینده هر گروه، به ترتیب یک پاراگراف از متن داستان انتخاب شده را به کل کلاس املا گفت (جمعاً ۶ پاراگراف). بعد از اتمام املا داستان‌ها در هر گروه، برگه‌ها جابه‌جا شده و خود دانش آموزان املا اعضای گروه خود را تصحیح کردند.

سپس فرمی در اختیار نماینده گروه قرار گرفت که در قسمت بالای آن، مشخصات گروه شامل:

- ۱- نام مدرسه
 - ۲- نام معلم
 - ۳- نام گروه
 - ۴- نام اعضای گروه
 - ۵- نام نماینده گروه
- نوشته شده بود. پایین فرم از ۳ بخش تشکیل شده بود که عبارت‌اند از:

۱: آنچه می‌دانیم: دانش آموزان اصول کلی که در درست نوشتن املا باید مراعات شود را به زبان خودشان می‌نویسند.

۲: آنچه نمی‌دانیم: در این قسمت تمام اشتباهات املائی اعضای گروه بدون قید نام توسط سرگروه نوشته می‌شود.

۳: بایستی ما: در این قسمت دانش آموزان راه‌های پیشنهادی خود را برای بهبود یادگیری و پیش‌گیری از اشتباه دوباره گفته و نماینده گروه تک تک پیشنهادات را می‌نویسد.

در انتها معلم همه پیشنهادها را روی تابلو نوشته و با نظر همه دانش آموزان یک راه حل از بین تمام پیشنهادات انتخاب می‌شود که در املاهای بعدی در صورت اشتباه نوشتن مورد استفاده قرار بگیرد.

آیا در حین گفتن املا، بچه‌ها همکاری می‌کردند؟

بله، چون این روش، روش جدیدی بود بچه‌ها با اشتیاق و علاقه زیاد از این روش استقبال کردند و خیلی از تصحیح کردن املا، خوشحال بودند.

بر خورد همکاران و کادر آموزشی با این طرح چگونه بود؟

همکاران نیز از این طرح استقبال کردند و معتقد بودند که با این طرح دانش آموزان لغات بیشتری را یاد می‌گیرند.

به نظر شما اجرای این گونه طرح‌های گروهی چه تأثیری در روحیه دانش آموزان دارند؟

همکاری خوبی با هم دارند. ولی به نظرم اجرای این طرح برای تمامی دروس مناسب نیست. مثلاً برای درس بخوانیم و بنویسیم مناسب است ولی در ریاضی که نیاز به فعالیت فردی است. به نظرم در این قبیل درس‌ها، دانش آموز ضعیف، ضعیف تر و قوی، قوی تر می‌ماند.

نتیجه کار گروهی، برای کاهش غلط‌های املائی چه بود؟

بیشتر پیشنهادها در مورد نوشتن و تکرار لغات بود.

آیا این طرح می‌تواند به صورت مداوم و در طول سال اجرا شود؟

در سال ۴ یا ۵ مرتبه باشد، خوب است. چون معلم وظیفه دارد، کتاب را به اتمام برساند و امتحان نیز از کتاب است.

نتیجه گیری خود شما از تجربه این طرح چیست؟

به نظر من طرح بسیار خوبی است. چون دانش آموز ضعیف نیز می‌تواند برگه تصحیح کند و احساس بزرگی و اعتماد به نفس می‌کند. بچه‌ها کار گروهی یاد می‌گیرند. با لغات و کتاب‌های غیردرسی و جدید نیز آشنا می‌شوند. نکته مهم این که، طرز گفتن املا را نیز می‌آموزند و موقع املا نوشتن بیشتر دقت می‌کنند.